

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ο Στίβεν Χόκινγκ για το ανθρώπινο είδος και τη manία του πλούτου

Έχουν τα χρήματα σημασία; Μήπως ο πλούτος μας κάνει πιο πλούσιους; Αυτά μπορεί να φαίνονται κάπως περιέργα ως ερωτήματα για έναν φυσικό, όπως είμαι εγώ, αλλά θα προσπαθήσω να απαντήσω πώς σχετίζονται.

Η απόφαση του δημοψηφίσματος της Βρετανίας είναι μια υπενθύμιση ότι όλα συνδέονται μεταξύ τους και ότι, αν θέλουμε να κατανοήσουμε τη θεμελιώδη φύση του σύμπαντος, θα ήταν πολύ ανόητο να αγνοήσουμε το ρόλο που παίζει ο πλούτος και το χρήμα στην κοινωνία μας.

Έχω υποστηρίξει κατά τη διάρκεια της εκστρατείας πριν το δημοψήφισμα πως θα ήταν λάθος για τη Βρετανία να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είμαι λυπημένος για το αποτέλεσμα, αλλά αν έχω μάθει ένα μάθημα στη ζωή μου, αυτό είναι να κάνω το καλύτερο με αυτό που έχω.

[...] Όλοι γνωρίζουμε ότι τα χρήματα είναι σημαντικά. Ένας από τους λόγους που πίστευα ότι θα ήταν λάθος να εγκαταλείψει η Βρετανία την Ε.Ε. είχε σχέση με τις επιχορηγήσεις/επιδότησεις. Οι Βρετανοί επιστήμονες χρειάζονται όλα αυτά τα χρήματα που λαμβάνουν μέχρι σήμερα και μία σημαντική πηγή της εν λόγω χρηματοδότησης είναι εδώ και πολλά χρόνια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Χωρίς αυτές τις επιδοτήσεις, πολύ σημαντικό επιστημονικό και ερευνητικό έργο δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί. Υπάρχουν ήδη άλλωστε κάποια πρότζεκτ Βρετανών επιστημόνων που έχουν παγώσει και θα πρέπει σύντομα η κυβέρνησή μας να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό.

Τα χρήματα είναι επίσης σημαντικά γιατί είναι απελευθερωτικά για τους ανθρώπους. Έχω μιλήσει και στο παρελθόν για την ανησυχία μου ότι οι περικοπές των κρατικών δαπανών στη Βρετανία θα μειώσουν ακόμη περισσότερο την υποστήριξη που παρέχεται σε μαθητές με αναπηρία, υποστήριξη καθοριστική και για την δική μου καριέρα. Στην περίπτωση μου, φυσικά, τα χρήματα όχι απλώς βοήθησαν την επαγγελματική σταδιοδρομία μου, αλλά είναι επίσης αυτά που με κράτησαν κυριολεκτικά ζωντανό. Γι' αυτό και θα ήμουν το τελευταίο πρόσωπο που θα επέκρινε τη σημασία του χρήματος. Ωστόσο, αν και ο πλούτος έχει παίξει ένα σημαντικό, πρακτικό ρόλο στη ζωή μου, έχω μια διαφορετική σχέση με αυτόν, απ' ό,τι έχουν οι περισσότεροι άνθρωποι. [...] Γι' αυτό και βλέπω τα χρήματα ως διαμεσολαβητή, ως ένα μέσο για έναν σκοπό - είτε πρόκειται για ιδέες, είτε για την υγεία, είτε για την ασφάλεια - αλλά ποτέ ως αυτοσκοπό.

Είναι ενδιαφέρον ότι πολλοί θεωρούσαν αυτήν τη στάση -μέχρι πρόσφατα- ως μια προβλέψιμη εκκεντρικότητα ενός ακαδημαϊκού του Κέμπριτζ, ενώ τώρα όλο και πιο πολλοί την αποδέχονται. Οι άνθρωποι αρχίζουν να αμφισβητούν την αξία του πλούτου. Και θέτουν ουσιαστικά ερωτήματα: Είναι η γνώση ή η εμπειρία πιο σημαντικά από τα χρήματα; Μπορεί ο πλούτος να σταθεί εμπόδιο στο δρόμο της εκπλήρωσης; Μπορεί στα αλήθεια να μας ανήκει κάτι ή είμαστε απλά παροδικοί κάτοχοι;

Ο πλανήτης μας και η ανθρωπότητα ως είδος, αντιμετωπίζει πολλαπλές προκλήσεις. Αυτές οι προκλήσεις είναι παγκόσμιες και πολύ σοβαρές - η αλλαγή του κλίματος, η παραγωγή τροφίμων, ο υπερπληθυσμός, ο αποδεκατισμός των άλλων ειδών, οι επιδημικές νόσοι, η μόλυνση των ωκεανών κτλ. Τέτοια ζητήματα απαιτούν από εμάς να συνεργαστούμε, σε ένα κοινό όραμα και με μια συνεργατική λογική που θα διασφαλίσει ότι η ανθρωπότητα θα επιβιώσει.

Θα πρέπει για αυτό να προσαρμοστούμε, να επανεξετάσουμε, να αναπροσανατολιστούμε και να αλλάξουμε κάποιες από τις θεμελιώδεις παραδοχές μας σχετικά με το τι εννοούμε με τον όρο πλούτο, ιδιοκτησία, «δικό μου» και «δικό σου». Ακριβώς όπως μαθαίνουμε στα παιδιά να μοιράζονται. Αν αποτύχουμε, οι δυνάμεις που συνέβαλαν στο Brexit, ο φθόνος και ο απομονωτισμός, όχι μόνο στη Βρετανία αλλά σε όλον τον κόσμο, που τροφοδοτείται από έναν στενόμυαλο ορισμό του πλούτου και από την αποτυχία μας να τον κατανέμουμε πιο δίκαια, τόσο στο εθνικό επίπεδο, όσο και πέραν των εθνικών συνόρων, θα ενισχυθούν. Αν συμβεί τελικά αυτό, δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος για τη μακροπρόθεσμη προοπτική του είδους μας.

Αλλά μπορούμε και θα τα καταφέρουμε. Ο άνθρωπος είναι ένα ον ατέλειωτα πολυμήχανο, αισιόδοξο και ευπροσάρμοστο. Πρέπει να διευρύνουμε τον ορισμό του πλούτου και να συμπεριλάβουμε σε αυτόν τις γνώσεις, τους φυσικούς πόρους και το ανθρώπινο δυναμικό. Την ίδια στιγμή πρέπει να μάθουμε να τον μοιραζόμαστε με περισσότερη δικαιοσύνη. Αν το κάνουμε αυτό, τότε δεν υπάρχει κανένα όριο σε εκείνα που οι άνθρωποι μπορούν να επιτύχουν από κοινού.

Ελαφρώς διασκευασμένο άρθρο του Στίβεν Χόκινγκ, από τον Guardian

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε σε 100-120 λέξεις.

25 μονάδες

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με το κείμενο, τις παρακάτω διαπιστώσεις, γράφοντας στο τετράδιό σας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση, τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

α) Οι Βρετανοί επιστήμονες δεν θα θιγούν από την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

β) Ο συγγραφέας αντιμετωπίζει τον πλούτο ως κάτι ανούσιο και περιττό.

γ) Οι κίνδυνοι που απειλούν τον πλανήτη και την ανθρωπότητα στο σύνολό της καθιστούν αναγκαία τη συνεργασία όλων.

δ) Εάν δεν επαναπροσδιοριστούν οι αξίες μας σε σχέση με τον πλούτο οδηγώντας στη δικαιότερη διανομή του, θα επικρατήσει ο φθόνος κι ο απομονωτισμός.

ε) Ο συγγραφέας είναι αισιόδοξος τόσο για την ορθότερη αντιμετώπιση του πλούτου, όσο και για τα αποτελέσματα της συνεργασίας των ανθρώπων.

10 μονάδες

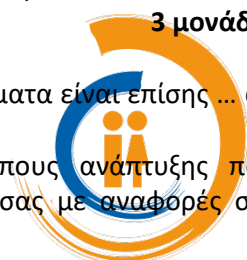
B2. Να αναγνωρίσετε το είδος του κειμένου που σας δόθηκε και να δώσετε τρία (3) χαρακτηριστικά γνωρίσματά του που να αποδεικνύουν την επιλογή σας.

3 μονάδες

B3. α) Να εντοπίσετε τα δομικά μέρη της 5^{ης} παραγράφου («Τα χρήματα είναι επίσης ... ως αυτοσκοπό.»). (3 μονάδες)

β) Να εντοπίσετε στην ίδια παράγραφο έναν από τους τρόπους ανάπτυξης που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο κείμενο. (2 μονάδες)

5 μονάδες

B4. Να αιτιολογήσετε: **α)** στην 6^η παράγραφο («Είναι ενδιαφέρον ... παροδικοί κάτοχοι.») τη λειτουργία των ερωτήσεων (3 μονάδες) και **β)** στην 5^η παράγραφο («Τα χρήματα είναι επίσης ... ως αυτοσκοπό.») τη χρήση του **α'** ενικού προσώπου. (2 μονάδες)

5 μονάδες

B5. α) «Η αλλαγή του κλίματος, η παραγωγή τροφίμων, ο υπερπληθυσμός, ο αποδεδειγμένος των άλλων ειδών, οι επιδημικές νόσοι, η μόλυνση των ωκεανών κτλ. [τεκμηριώνουν τη διατάραξη της ισορροπίας του οικοσυστήματος σήμερα]. Ο πλανήτης μας και η ανθρωπότητα ως είδος, αντιμετωπίζει πολλαπλές προκλήσεις.» : το παραπάνω επιχείρημα οργανώνεται με επαγωγική συλλογιστική πορεία. Να αξιολογήσετε τον συλλογισμό, με βάση τα κριτήρια που υπαγορεύει η μορφή του (γενίκευση / αίτιο αποτέλεσμα / αναλογία). (3 μονάδες)

β) Να εντοπίσετε έναν τρόπο πειθούς στην 7^η παράγραφο του κειμένου («Ο πλανήτης μας...θα επιβιώσει.») και να υποδείξετε τα μέσα με τα οποία επιτυγχάνεται αυτός. (2 μονάδες)

5 μονάδες

B6. α) Στο απόσπασμα του κειμένου που ακολουθεί να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της κάνοντας όλες τις απαραίτητες αλλαγές: **«Οι άνθρωποι αρχίζουν να αμφισβητούν την αξία του πλούτου. Και θέτουν ουσιαστικά ερωτήματα.»**

2 μονάδες

β) Οι ακόλουθες λέξεις και φράσεις χαρακτηρίζουν ένα επίσημο ύφος λόγου. Να αποδώσετε με ύφος πιο ανεπίσημο και οικείο τις υπογραμμισμένες λέξεις:

- 1) «Γι' αυτό και βλέπω τα χρήματα ως **διαμεσολαβητή...**»
- 2) «Μπορεί ο πλούτος να σταθεί εμπόδιο στο δρόμο της **εκπλήρωσης;**»
- 3) «Μπορεί στα αλήθεια να μας ανήκει κάτι, ή είμαστε απλά **παροδικοί κάτοχοι;**»
- 4) «που τροφοδοτείται ... από την αποτυχία μας να τον **κατανέμουμε** (τον πλούτο) πιο δίκαια...»
- 5) « Πρέπει να διευρύνουμε τον ορισμό του πλούτου και να **συμπεριλάβουμε** σε αυτόν τις γνώσεις...»

5 μονάδες

Γ. Σε ένα άρθρο που δημοσιεύετε στην πολιτιστική εφημερίδα του δήμου σας αναφέρεστε στις συνέπειες που έχει προκαλέσει το ατέρμονο κυνήγι του πλούτου και της ύλης από τον σύγχρονο άνθρωπο και διατυπώνετε την γνώμη σας για το πώς μπορεί αυτός να διεκδικήσει την αληθινή ευτυχία.

40 Μονάδες

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

**ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ - ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ ΑΘΑΝΑΣΙΑ
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΙΩΤΑ - ΣΥΡΜΟΣ ΜΙΛΤΟΣ
ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ - ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ
ΨΩΜΑ ΑΡΕΤΗ**

